

GÖMÖR-KIS-HONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Erzsébet-tér 9. sz. Tompa Mihály-u. 9. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felolós szerkesztő:
GÁL ISTVÁN.
Kiadó lapfőigazgató:
RÁBELY KÁROLY.

Az előfizetés díja:
Egész évre 12 korona. — Félévre 6 korona.
Egyes szám ára: 24 fillér.
A hirdetés díja:
Bármiféle adományok nyugtázása soronként 30 fillér.
Hivatalos hirdetések soronként 75 fillér.
Legkisebb hirdetés térfogata 5 korona.
Nyilttér sora 1 korona

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, helyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket pontosan megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Gömör a cseh-szlovák megszállás előtt.

Az entente mindenható elhatározása folytán úgy látszik befejezett tény, hogy Gömörvármegyének háromnegyed része cseh-szlovák impérium alá kerül.

Pozitív tények elé állított bennünket a Vyx alezredes levelében foglalt ideiglenes országhatár megállapítás, mely szerint az Ipoly folyótól Rimaszombatig (a várost is a cseh-szlovák állam kapja) s innen egyenes vonalban az Ung folyó torkolatáig megy a határnak azon része, mely bennünket közelebből érdekel. Egyszóval a feledei járásnak egy kis szögén kívül a szinmagyar tornaljai és putnoki járások egy része is belesik a szlovák impériumba, sőt — magánértesítésünk szerint — a Fülel—feledei, sőt Feled—miskolezi vasutvonal is a cseh-szlovákok ellenőrzése alá kerül.

Szárnyaszegett bizakodások élnek a magyar szívekben, fáj a lélek, mely mióta világrapattant magyarnak tudta magát, a gömöri magyarok között szomorúan száll a hír: ki tudja, leszünk e még egyszer magyarok?!

Nincs erőnk és nem lenne célszerű eljárás ellenszegülni a nekünk diktáló hatalmak parancsának, belenyugszunk a szívünkben élő tiltakozás érzésével a változhatatlanba és várjuk a megszállás szomorú napját.

Meg kell állapítanunk, hogy hatóságaink — Putnoky Mórincz volt kormánybiztos, dr. Fornet alispán s a rimaszombati Nemzeti Tanács vezetősége a legheylesőbb uton s a békesség politikájával készítik elő a megszállást.

Már régebben fenntartják az érintkezést dr. Daxner Samu tiszolczi ügyvéddel, a cseh-szlovák hatalom gömöri exponensével, a vármegye tót impérium alá kerülő részére a cseh-szlovák kormányzás részéről már is megbízott zsupánnal és igyekeznek odahatni, hogy a vármegye területén a megszállás rendszeres és békés legyen s a lakosság közrendje és nyugalma, az életnek és vagyonnak biztonsága megóvassék.

Dr. Daxner Samu komoly egyénisége bizonyos fokig garancia az elkövetkezendő események szempontjából s a ke-

délyek megnyugvása abban a harmóniában találkozik, mely a magyar politikai hatóságok és a tót exponens felfogása között örvendetesen fennáll.

Mikor e sorokat írjuk, még nem történt Gömörnek egyetlen helyén sem pozitív megszállás. A Breznóbányát megszálló csapatok e hó 25 ére jelezték a garamvölgyi járásba érkezésüket, de pénteken vett telefonjelentésünk szerint, eddig nem érkeztek oda. A lakosság nyugodtan és higgadtan várja az eseményeket s a járást hivatalosan Kajaba Árpád koháryháza jegyző fogja a megszálló csapatok előtt képviselni, mert a járás főtisztgábirója szabadságon van.

Rimaszombathól az állami javak nagy részét már elszállították, a hatóság kezén lévő ellátási cikkek közül csak azt a részt szállítják el, mely a meg nem szállandó vidék szükségletére szolgál. A rimaszombati mentelepparancsnokság e hó 27-én távozott el Rimaszombathól.

Dr. Daxner Samu — mint a tótok képviselője — értesítésünk szerint Prágába utazott s ott részt vesz a Hradcsin tövében üléselő cseh parlament ülésén.

Kormánybiztos változás Gömörben.

Putnoky Mórincz felmentése. — Remenyik Aladár az új főispán-kormánybiztos.

A szerdai hivatalos lap közli a nép kormányának azon elhatározását, mely szerint Putnoky Mórincz főispán-kormánybiztos saját kérelmére s szolgálatai közben szerzett érdemeinek elismerése mellett hivatali állásától felmentetik s helyébe Remenyik Aladár nyug. tb. főtisztgábiró lett kinevezve.

A Putnoky távozását előre tudta a vármegye közönsége és szimpatikus egyéniségét a vármegye minden rendű és nyelvű lakosságának igaz szeretete kíséri el a vármegyeházáról.

Remenyik Aladár közigazgatási tudása bizalmat keltő tény s a gömöri főispánság székében szives örömmel üdvözöljük!

Az elmúlt hét gyűlései.

A vármegyei állandó választmány e hó 23 án délután ülést tartott, melyen az e hó 30-iki megyegyűlés tárgyait készítették elő.

A vármegyei Nemzeti Tanács e hó 23 án d. e. ülést tartott a megyeháza nagytermében, melyen a gyengélkedő alispán helyett dr. Söldos Béla várm. körjegyző elnökölt. A tanács tagjai sorába beválasztották pótlólag a következőket: dr. Ferderberg Jakab (Tornalja), dr. Kreiner Artur (Tornalja), dr. Fáy István (Rimaszombat) és ifj. Szakall András (Rimaszombat.) Megválasztották a 21 tagu végrehajtó bizottságot s elhatározták, hogy a tanács elnökét külön ülésen választják meg. Tárgyalták a cseh megszállással kapcsolatban az esetleges fegyveres ellenállás kérdését s ezt a végrehajtó bizottság hatáskörébe utalták. Elfogadták Szent-Ivány József határozati javaslatát, mely szerint felkérrik a kormányt, hogy a személy- és vagyonbiztonság fenntartása érdekében sürgősen szervezzen karhatalmat, tiltakoztak azon tény ellen, hogy államköltségen és kormány támogatással ügynökök járják be a vármegyét s ezek pártpolitikai szervezkedést végeznek, terrorizálnak és a közig. tisztviselők ellen izgatnak s a közig. tisztviselők védelmét s a menekülni kényszerült tisztviselők támogatását a kormány figyelmébe ajánlották.

A rimaszombati Nemzeti Tanács ülése. A rimaszombati Nemzeti Tanács tolyó hó 24-én délelőben plenáris ülést tartott, hogy a bekövetkezendő cseh megszállás esetére a megszálló csapatokkal szemben való magatartás kérdéséről határozzon. Dr. Törköly József elnök a súlyos körülményekhez méltó impozáns szavak kíséretében nyitotta meg az ülést. Hangsúlyozta, hogy ezekben a mindnyájunknak oly keserves napokban a legfontosabb, hogy higgadságunkat megőrizzük, hogy ne engedjük szabad folyást a bennünk forrongó érzéseknek, indulatoknak, hanem mérlegeljük józan, öntudatos méltósággal a város helyzetét. Ezt tartotta szem előtt a tanács végrehajtó bizottsága, mikor az ellenállás kérdését megvitatta és arra a meggyőződésre jutott, hogy a fegyveres ellenállás céltalan és kilátástalan lenne már azért is, mert csupán elszigetelt, partikuláris ellenállásról lehetne szó. A célznak tehát főképp a személy- és vagyonbiztonság megóvására kell irányulnia, ami csak kölcsönös jóindulattal, békés meg egyezéssel lehetséges. — A végrehajtó bizottság javaslata tehát az, hogy fegyveres ellenállást a város ne tanusítson, csupán tiltakozásának adjon határozott kifejezést. Egyszersmint pedig lépjen érintkezésbe a Nemzeti Tanács a megszálló csapat parancsnokával arra vonatkozólag, hogy a város rendfenntartó szervezeteit ne fegyverezzék le, hanem közös erővel tartásák fenn a rendet. Értesülése szerint Besztercebányán is így történik. Kéri, hogy a tanács a végrehajtó bizottság javaslatát fogadja el. — Ezután Sichert Károly indítványozta, hogy egyes polgárok vállaljanak személyes felelősséget azért hogy a csehek ellen senki fegyvert használni nem fog, miáltal a lakosság fegyvereinek elkobzása teleg-

legesség válnék. Igyekeztek továbbá a Nemzeti Tanács megegyezést létrehozni arra vonatkozólag, hogy a konzervgyár áruát a magyar impérium alatt lévő területekre is szállíthassa.

Rogályi István indítványozza, hogy amennyiben a fegyverek beszolgáltatása kibérülhető nem volna, kívánja a Nemzeti Tanács, hogy ezt vegyes bizottság hajtsa végre.

Fényes Sándor tudomására hozza a tanácsnak, hogy a megszállás alatt a pénzküldeményeket a Rimaszombati Takarékpénztár és remélhetőleg a többi pénzintézet is hajlandó díjmentesen az anyaországba juttatni.

Végül Máthé Jenő szólalt fel az élelmezés biztosítása ügyében.

A Nemzeti Tanács a végrehajtó bizottság javaslatát és az indítványokat egyhangúlag elfogadta.

A rimaszombati dolgozó nők e hó 22-én a szociáldemokrata párt helyiségében szervezkedő gyűlést tartottak, melyen Kandra Istvánnét választották meg elnöknek. — Az egybegyűlt nőhallgatóság előtt Adám Lászlóné, a miskolci szervezet kiküldöttje tartott felvilágosítást, melyben a dolgozó nőknek a szociáldemokrata párti körében való belépését ajánlotta.

Élni fogunk!

Feleltünk lélekharang kong: a végzet hangja; körülöttünk sötét kereszt-erdő: a nemzet temetője; a keresztteken tépett torzányok lögnak: szerteszakadozott reményünk rongyjai; ami lengeti a szél: a nemzet lelkéből felszakadó kétségbeesés...

Világok Ur, Istene, maradj velünk!

A négy és fél éves harcban elfáradt kezünk-ből letettük a puskát. Verekedtünk vitézül vitéz ellentelkekkel. Verekedtünk megtévesztve, idegen czélokért, idegen földön, olyan népekkel, mely népeknek soha nem voltunk ellenségei, mely népek soha nem voltak ellenségeink nekünk. — Üszköt hordtunk az egymás hajléka alá... Miért, oh, miért...?!

Bekötötték a szemünket, hogy ne lássuk, hová útunk. Lovagiasságunkra hivatkoztak, hazafiságunkkal tettek bolondná, hogy más népek leigázására segédkezett nyujtsunk a nagy hatalmi örületnek az imperializmusnak. S a ránk uszított népeket elvakították Lázarus tanokkal: népünk ellen uszították néplájtó hazugságokkal; úgy állítva be nemzetünket a világ előtt, mint az emberi haladás kerékkötőjét, a nemzeti szabadságok megőrlőjét, elgázolóját.

S marcangolták egymást az emberek a trónok érdekében.

De letéptük szemünkről a piszkos kötést. Az első dolgunk volt letenni ezt a fegyvert, mit nem bírtak kiutni kezünkből négy és fél esztendei rettenetes tusában. Letettük a fegyvert, hogy a Krisztusi igazságok alapján, a nemzetek jogának alapján megbéküljünk a világgal és visszatérjünk szétdujt tűzhelyünk mellé. Letettük a fegyvert az erősebb előtt, annak lovagiasságába vetett bizalommal. S hová jutottunk...?

Mig homlokunkról és szemünkből összefoly a vér és a könny, arcunkba csapták kemény öklüket a győzők. Mikor kiadtunk minden fegyvert a kezünkből, reánk szabadítottak olyan népeket, melyek mig kezünk nem volt megkötözve, nem mertek a szemünk közé nézni, reánk szabadítottak olyan népeket rendcsinálás czimén, mely népek kulturálatlanabbak, mint mi, mely népeket rabló falánkság vezet a nem emberi jogérzet, igazságérzet.

Fáradtak vagyunk. Le vagyunk győzve. Az erősebbek jogának czimén diktálhatják a béke feltételeket, megálázhatnak, megvagdalhatnak, de ne feledjék el, akik az ítéletet el fogják mondani felettünk, hogy egy ezeréves nemzetet nem lehet, mint egy gonosztevőt elítélni és kivégezni. Ennek a nemzetnek életéről éppen az tanuskodik legjobban, hogy százados rabságában sem bírtak elveszíteni, sem a török elnyomás, sem a Habsburgok Kolonias politikája.

Hát most se fognak elveszíteni!

Konhat feleltünk a lélekharang és hozhatnak százszor halálos ítéleteket, mi élni fogunk. Gyermekünk szívébe oltjuk a földhöz való joguk érzetét és a leigázás ellen való gyilkos gyűlöletet és amit elrabolt tőlünk a durva erőszak, vissza fogja hozni a változó szerencsét.

Vagy lemondhat-e önként a nemzet arról, hogy erdélyi testvéreinkkel egy nagy családot képezve foglaljuk el helyünket a világban; hogy Nógrád és Gömör palotái ne az egységes magyar nemzet egyenrangú tartozékai legyenek; hogy a természet által határolt, ezer év küzdelmében megtartott Magyarország prédájává ezen olyan törekvéseknek, melyeknek se Wilsoni, se történelmi, se észszerű alapjai nem lehetnek.

Hiába kong felettünk a lélekharang; elbolyongva a nemzet temetőjében a feltámadásra gondolnak. Felfogunk támadni, mert nem halunk meg csak elalóttunk; s a kétségbeesőknek hangos szóval kiáltva oda: bizzatok, élni fogunk!

Telek A. Sándor.

A Gömör-Kishont előfizetési díja:
fél évre . . . 8 korona,
egész évre 16 korona.

Hírek és vegyesek.

Boldog újévot! Lapunk előfizetőinek, munkáltsáinak és jóbarátainak boldog újévot kíván a Gömör-Kishont szerkesztősége és kiadóhivatala.

Gróf Serényi Béla Rimaszombatban. Gróf Serényi Béla volt miniszter e hó 27-én meglátogatta Rimaszombatban Pataky Mórócz volt kormánybiztos.

Szabadságot kért az alispán. Dr. Fernet Gyula alispán ideges kimerültségre való tekintettel, 6 heti szabadságot kért a vármegyei közgyűléstől. Szabadságának ideje alatt dr. Söldös Béla várm. főjegyző látja el az alispáni hivatal vezetését.

Egyházközségi gyűlés. A tiszáninneni ref. egyházközség dr. Révész Kálmán t. hó 19-iki unnepeles beiktatása után a püspök elnökölésével gyűlést tartott, melyen többek közt: Buzay Márton esperes és Czinke István egyházközségi főjegyző, itteni ref. lelkész is megjelent. Utóbbi magas szárnyalású, ékes stílusban megírott nekrológban méltatta az elhunyt dr. Tüdös István, Lévy József, gróf Tisza István, Dókus László, Bornemisza László és Szent Iványi Árpád emlékeit.

Kinevezés. A kassai ítélőtábla elnöke: Kerekes Tibor végzett joghallgató, rimaszombati lakos, Kerekes Dezso főgimnáziumi tanár kiválóan képzett fiát — a kassai ítélőtábla kerületébe — ideiglenes minőségű segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

Nyugalomba vonult Bernáth István, a Magyar Gazdaszövetség igazgatója, ki a szövetség legutóbbi közgyűlésén alelnökké lett megválasztva.

Kettős eljegyzés. Mándy Antal főhadnagy, itteni katonai állomásparancsnok deczember hó 28-án tartotta eljegyzését Keményik Samu helybeli polgártársunk kedves és bájos leányával: Margitkával. — Ugyancsak Remenyik László, a szarvasi evangélikus tanítóképző tanára eljegyezte Deim Mariskát, a gróf Borza uradalom intézőjének kedves és szép leányát. Az Ur növeje a szerető szívek boldogságát s a gondos szülők örömet.

Névváltoztatás. A belügyminiszter megengedte, hogy Roth Armin rosznyói születésű és illetőségű, ugyanottani lakos családi nevét „Székely”-re változtassa.

Nyugalomba vonuló főszolgabíró. Kuna Aurél, a nagyrőcei járás főszolgabírája ez év végével nyugalomba vonul. Nyugdíjazását az e hó 30-án megtartandó megyegyűlés fogja tárgyalni.

Nyugdíjazás. 1919. január 1-től kezdve nyugdíjba ment: Saffrán Géza ezredes, a beszercebányai 16-ik honvédegyalozred volt parancsnoka is.

Ertesítés. A rimaszombati adóhivatal, tekintettel egyrészt a közlekedési nehézségekre, másrészt pedig arra, hogy a postahivatal ez idő szerint pénz- és értékküldeményeket nem vesz föl, tudomására hozza az érdekelteknek, hogy a kiutalt értékeket, illetve pénzbeli járandóságokat (fizetések, nyugdíjak, segélyek stb.) postai úton további intézkedés el nem küldi. Legcélszerűbb tehát a járandóságokért személyesen megjelenni.

Katonai kiténtetések. A vas és érdemkeresztet kapták a vitézségi érem szalagján a 16. honvédegyalozredben Lukács János népfőlkelő, Cséköly István népt. tizedes, Zanka György népfőlkelő. — A koronás vas-éremkeresztet: Rosenberg Sándor népfőlkelő tizedes, czimzetes őrmester, Gézy Lajos népt. szakaszvezető, czimzetes őrmester. — A bronz vitézségi éremet: Husz János népt. őrzető.

Koronás ezüst érdemkeresztet kapta a vitézségi érem szalagján: Sucha Gyula népt. szakaszvezető, czimzetes őrmester a 16-ik honvédegyalozrednél.

2. oszt. ezüst vitézségi éremet kaptak a 16. honv. gy. ezrednél: Novák János, Melván János, Szimán Traján, Tóbi Mihály, Pálk Pál, Miskó György, Bednár József, Sándor János és Mojszsa András népfőlkélok. Bronz vitézségi éremet: Várady Károly és Papuch Mórócz, Romkuszay György népfőlkélok, Stempel Sándor népt. őrmester, Juhász József, Ocsenás Pál, Talmávis Imre, Grósz János, Kovács István, Kis Sándor, Laukó János, Ludányi István, Dávid Géza, Gordos János, Ország József, Székács Mihály, Fedor Illés, Fehér Elek, Dora János, Erdélyi Vilmos, Feledi István, Pap János, Pakurár György, Pap János II, Rácz László, Szegedi Károly, Szepesi Ferencz, Virág István, Kozsra József, Potokleán György, Sztruharszky György, Szék Gyula, Bosko Gábor népfőlkélok, Fedor István népt. őrzető, Rigó András tart. őrzető, Losonezy Zoltán népt. szakaszvezető, Kádár István, Mezei János és Kubinyi János népt. tizedesek, Sága Pál, L. ezkó Lajos, Gombos Mihály, Blag János, Kovács Ferencz, Varga János, Tóth Antal, Kristóf Pál, Mrosz János, Sárközi Antal, Kuyoskó Ferencz, Fekete István népfőlkélok, Tóth János és Német Ferencz munkálok.

Adomány. Özv. Ruthényi Béláné szül. Vad Amália a rimaróthi evangélikus egyháznak 6000 koronát adományozott templomjavítási czélokra. Az egyház új lelkésze: Mikula Zoltán 400 koronát adományozott az egyházközségnek azzal, hogy a főnti összegből legalább 3 drb 50 koronás részvényt jegyezzen az evangélikus nyomda és sajtóvállalat czéljaira. Az egyházközség a lelkész felhívását azzal jutalmazta, hogy az egyház pénztárából még külön 4 drb ily részvényt jegyzett a főntebb nemes czélra azzal a kikötéssel, hogy ott tót nyelvű kiadványok is nyomtattassanak.

Köszönetnyilvánítás. A rimaszombati egy. prot. főgimnázium tápintézete részére újabb következő adományok érkeztek: Gömör-megyei Nép- és Iparbank egyelőre 100 korona, Gömör-megyei Árutorgalmi Részvénytársaság 525 korona, Rimaszombati város 100 korona. Hálás köszönetet nyilvánítja az ifjuság nevében is Horváth Zoltán tápintézeti gondnok.

Adományok és alapítványok. A rimaszombati általános ipartestületi nyugdíjegyesület javára egy társaság 20 kor., Józsa Ignác 5 kor., özv. Kriston Kálmáné koszorúmegváltásul 20 kor., Kovács István koszorúmegváltásul 5 kor., a rimaszombati általános ipartestület 150 kor., Rimaszombati város 100 koronát; régi alapítványok kibővítésére, illetve új alapítványok létesítésére Rimaszombati és vidéke fogyasztási szövetkezte 100 koronát, Kohát Lajos emlékére tisztelői 135 koronát, Szabó József mészáros 100 koronát, Broczkó József 100 koronát, id. Rábely Miklós 100 koronát, özv. Homos Aladárné szül. Vay Mariska 100 koronát adományoztak. Az egyesület vezetősége hálással megköszöni e jóindulattól sugallt bőkezűségét a kegyes adományozók mindenikének s örömmel és azzal a vágygyal hozza ezt nyilvánosságra, bárcsak egész nagy társadalmunk meglátná s megismerné ez intézmény nemes és hasznos hivatását s áldásos működését, mely most is 15 munkaképtelen térfi tagot, illetve özvegyet lát el nyugdíjjal, ami évente ötödtől-ezer koronát tesz ki.

Közgyűlés. A gömör-megyei kereskedelmi részvénytársaság folyó hó 30-án tartja évi rendes közgyűlést.

Pályázat. A vármegyei közkórház bentlakással kötelezett alorvosi állására a pályázat kiíratott. Az állás január hó 15-én elfoglalható. A tót nyelv tökéletes tudása kötelező. Pályázati feltételek megtudhatók a kórház igazgatóságánál, hová a kérvények január elejéig beadhatók.

Halálozások. Dr. Csernay Dániel vármegyei főlevéltárnokot és családját mely gyász érte, amennyiben edes atyja: dezséri Csernay Már nyug. kántortanító folyó hó 24-én városunkban 75 éves korában elhunyt. Halála öszinte részvétet keltett széles körökben. F. hó 26-án temették nagy részvét mellett.

Szelecsky Józsefné szül. Mézes Gizella folyó hó 23-án 34 éves korában városunkban elhunyt. 25-én temették.

Kiss Károly runyai ref. lelkész folyó hó 25-én este 8 óraker életének 60 ik évében sok szenvedések után meghalt. Temetése december 27-én d. u. 1 óraker volt nagy részvét mellett.

Brechtl János nyug. pénzügyi tanácsos, számvételezői főnök, ki nyugalomba vonulása után városunkban telepedett meg s itt is segédkezett a pénzügyigazgatóság számvételezőségénél, t. hó 26-án 63 éves korában hosszas betegeskedés után meghalt. Pontos, lelkiismeretes, példás tisztviselő és nemes szívű ember volt, kinek halála méltán vált ki igaz részvétet. Özvegye siratja az elhunytat, kinek temetése folyó hó 29-én délután lesz.

A gömörmegyei hadiövezetek, hadirokkantak és árvák bizottsága a jövő év január hó 5-én a Polgári Olvasókör nagytermében nyilvános nagygyűlést tart a szövetség megalakítására céljából. Céljaik a hadigondozottak anyagi és erkölcsi támogatása, új ellátási törvény kivívása, a rokkantaknak keresettség és álláshoz való juttatásának támogatása s a leszerelő katonákat megillető jutalékoknak a rokkantak részére való biztosítása. Akik személyesen nem vehetnek részt, jelentsek be levélileg csatlakozásukat Telesznicsky Edéhez Rimaszombaton.

Köszönetnyilvánítás. A rimaszombati konzervgyár r. t. vezetősége a vármegyei köz-kórház betegeknek karácsonyát kedvesse tette cukorka és gyümölcs adományával. A nemes jótékonyasággért ez uton is hálás köszönetet mond a vármegyei köz-kórház igazgató főorvosára.

Villanyvilágítás az ünnepek alatt. Ezzel a címmel hívtuk fel lapunk múlt vasárnap számában az illetékes körök figyelmét azon általános óhajra, mely városunk polgársága körében abban nyilvánult meg, hogy a karácsonyi ünnepek alatt raggelig legyen villanyvilágítás. Sajnos, a vezetőség érthetetlen nemtörődömsége miatt ezen óhaj nem teljesíthetett. Mert az a meglepetődés, hogy kevés olajunk van, előre is kijelentjük, nem állhat fenn, hiszen tudvalevő, hogy nemrégén kaptunk olajból hosszabb időre elegendő mennyiséget és két-három éjjelen keresztül néhány órával további világítás nem okozhatott volna nagy pazarlást, amikor némelykor még akkor is égnek az utcai lámpák, amikor már hivatalba megy az ember. Azt sem akarjuk feltételezni a villanytelep vezetőségéről, hogy nem olvas újságot, hogy talán emiatt nem értesülhetett városunk közönségének ezen óhajáról. — Megszoktuk már, hogy a villanytelep vezetősége a közönség kívánságait nem veszi figyelembe, azzal egyáltalán nem törődik. A mostani karácsony, amelyhez hasonló szomorú nagy ünnepe hosszú időn át nem volt a magyarságnak — sajnos — úgy látszik az utolsó magyar karácsony volt s ezt az utolsó karácsonyt szerette volna városunk polgársága a családi körben, a rokonság, jó ismerősök, barátok körében villanyvilágítás mellett legalább éjfélig eltölteni. Valóban nagy csuda, hogy karácsony este a rendesenél tovább volt villany, azt hisszük, hogy ezt is inkább az éjféli misének köszönhetjük. Tejezen ostromunk városunk közönségének efeletti felháborodásában s csak azt kérdezzük, miért és meddig kell ezt tennünk?

Esküdtök lajstromának összeállítása. Vármegyénk törvényhatósága az esküdtök lajstromának összeállításához egy évre bizalmi férfiaként következőket küldte ki a rimaszombati áll. törvényszékhez: id. Badiny Gyula, id. Baksay József, Czinke István, Grosinger Miksa, Gyürky Pál, dr. Kármán Aladár, Medveczky Sándor, dr. Rárósy Gyula, Samarjay János, Farkas Zoltán, Szabó Elemér és Szeman Endre törvényhatósági bizottsági tagok.

PÉNZKÜLDEMÉNYEKET a Rimaszombati Takarékpénztár az ország bármely városába kóvetít s miután a postán a pénzfelvitel jelenleg eszmetel, ajánljuk a pénzküldés ezen biztos módját a t. közönség figyelmébe.

Próbabál. Múlt szombaton és vasárnap tartotta Dobránszky János helybeli táncztanító kezdő és haladó növendékeinek táncvizsgáját. A próbabálon zsűfólásig megtelt a Hungária nagyterme, s talán még soha ilyen nagy érdeklődés nem volt a táncvizsgák iránt s az eredménynyel a közönség és a mester egyaránt meg voltak elégedve.

Rimaszombat virilisei. Az 1919 ik évre — ha ugyan a viszonyok másképp nem alakulnak — a város képviselőtestületének legtöbb adófizetés címén következő tagjai lesznek:

Rendes tagok: *Grosinger Miksa 4006/66 k., *Baksay József 2931/18 k., *Lukács Géza 1965/16 k., Samarjay János 1718/04 k., Miskolezy Lajos 1694/06 k., Braun Jenő 1641— k., *Dr. Baksay Dezső 1534/66 k., Weisz Dávid 1397/57 k., Bródi Andor 1380— k., Heksch Bertalan 1376— k., *Dr. Cziner Miksa 1313— k., *Szabó Elemér 1276/76 k., Ródossi Ignác 1265/15 kor., *Sütes István 1163/38 k., *Farkas Zoltán 1125/72 k., *Dr. Rárósy Gyula 1119/90 k., Állami földműves iskola 1105/76 k., Lusztig Menyhért 1095 kor. 08 f., Rimaszombati ref. egyház 1014/38 k., *Geduiy Géza 1007/80 k., Kosner Vilmos 921 k. 60 f., Krausz D. Dezső 912/50 k., Stolez Jenő 894/26 k., öz. Bernáth Gyuláné 869/76 k., *Szeman Endre 866/80 k., Seidner Márkus 865 k., *Lengyel Pál 821/88 k., öz. Dickman Ignác 811/82 korona.

Póttagok: *Medveczky Sándor 807/26 kor., dr. Beálik Iván 782/16 k., Sichert Károly 706 kor. 50 f., Gömörmegyei Múzeum 706/43 kor., Angyal László 704/59 k., *Badiny Gyula 694 kor. 86 f., Lefkóvita Ferenc 680/44 k., *Kereken Dezső 623/18 k., Braun Sándor 590/25 k., Kovacs Károly 585/88 korona.

A *gal jelölték adója kétszeresen számítatik.

Adományok. Rimaszombati és Vidéke jótékony Nőegyletének karácsonyfájára a következő nagylelkű adakozások történtek: dr. Krausz Gyuláné 4 k. és egy kosár alma. Pézsetori Gyuláné 10, Széplaky Lajosné 10, Marikovszky Gézáné 10, dr. Mészáros Istvánné 5, ifj. Szöllőssy Istvánné 5, dr. Rárósy Gyuláné 2, dr. Institoris Eudréné 10, Hámos Aladárné 10, dr. Sigmund Józsefné 10, Fodor Jenőné 10, Wuffka Ernőné 10, Lengyel Ivánné 5, Két nővér 2, Mispál Istvánné 6 k., ruhanemű, sütemény, alma. Heksch Bertalanné egy doboz sütemény, egy csomag gyertya. Rimaszombati Konzervgyár 3 kg. szagat gyümölcs, 2 kg. salonenker. Nyomárkay Béláné 10, Fillingner Jánosné 10, dr. Bleier Leoné 5, dr. Weinberger Rezsőné 5, dr. Soldos Béláné 10, dr. Zebery Istvánné 10, Szoyka Pálné 20, Reiner Lajosné 5, öz. Káposztás Lászlóné 20, Bay Barna (Kistaludy pusztán) 20, Terray Istvánné 3, öz. Káposztás Józsefné 4, öz. Szabó Károlyné 4, Ragályi Gyuláné (Felsőkelecsény) 20, Tóth Mihályné 5, Bánhidy Istvánné 15, öz. báró Fischer Arnoldné 15, Tóth Béláné 5, Steck Kálmánné 10, Altmann Sámuel 6 drb. fejkendő, Máriaassy Lászlóné 10, Eperjessy Józsefné 2, Lengyel Györgyné 2, Okolicsányi Jánosné 2, Kubinyi Bertalanné (Várgede) 4, Samarjay Jánosné 20 k., ruhanemű, kalács, sütemény, alma és egy karácsonyfa. Csider Antalné 6, dr. Marikovszky Istváné 6, dr. Baksay Dezsőné 10, Bernáth Gyuláné 5, Lukács Gézáné 10, Knapp Gusztávné 4, öz. Szöllőssy Istvánné 20, Putnok Móríczné egy drb. oldalaz, egy kolbász, 3 drb. hurka. Rimaszombati Fogyasztási szövetkezet gyűjtése 6 kor. 31 fillér. — Mindnyájunknak, kik e nehéz időkben nemes lelki adományokkal pártfogoltjainknak karácsonyi ajándékot juttattak, leghálásabb köszönetet mond az elnökség.

Apolló-színház.

A karácsony két estéjén: 25—26-ikán az Apolló mozg. színház minden előadásán zsűfólásig megtelt. Az első napon Pakots József „Tűz” című darabja került bemutatásra, második napon pedig Alvin Neussal a „Kettős házasság.” Most szombat—vasárnap Hervé híres darabja: „Lili” kerül bemutatásra. Január 1-én, újév napján „Tavasza a télben” című vígjáték kerül színre, főszerepben Lenkefi Icaival, míg január hó 4-én és 5-én szombaton—vasárnap a „Cabilia” nagyhatású híres film I. része és 6—7-én, hétfőn—kedden a II-ik része kerül bemutatásra felemelt helyárak mellett. A közönség figyelmét

felhívjuk a tulajdonos Miskolezy Lajos cukrászdájának kávéházára, amelyben a fényképek megtekintés végett ki vannak téve.

Szerkesztői üzenet.

K. J. A cikket hozzuk. A versre — sajnáljuk — most nincsen helyünk.

Dr. V. L. Dobreczen. Belső munkatársaink irodalmi dolgainak sem tudunk helyet adni.

S. K. Dobsina. Köszönettel igazolom a 6 korona beérkezését.

Sz. J. „Városunkhoz!” című cikke más időkben jó témát nyújtana, de most nem időszerű s helyünk sincs jelenleg.

Cenzor. Az alapszabályokat átnezzük, aztán a vezetőséget — melynek egyes tagjaihoz elég szó fér — megismertetjük.

Id. F. J. Budapest. A kilátásba helyezett kéziratot érdeklődéssel várjuk. A régi törzsmunkatársaink írásaira mindig van helyünk.

K. Z. Putnok. Karácsonyi verse későn érkezett.

Sz. J. Rimaszombat. Csak pár sorban számolhatunk be helyszüke miatt akezőjáról.

CSARNOK.

Legenda.

A vén Simeon, a hegy remeteje, szokatlan munkával foglalkozott. Kecskelábu asztalt terített a barlangja előtt álló vadkörtefa alá. Az asztalra nagy gondnal egy friss juhsajtot, egy fél barnakenyert, egy kis bögre erdei mézet rakott. Előprögte a fa alól az őszi avart, a lehullott vackort. Szétnézett még egyszer házatáján, mint aki nagy vendéget vár, azután felszedte a mézátlan kancsókat és elbicegett vizet meríteni a forrásból. Hosszu, ősz szakála az övőig ért, fehér haja, mint a galambok serege, repkedett fedetlen feje körül. És süttött az október végi napsugár szeliden és egy kicsit melegítően a lilaszímben úszó párás vidékre.

Visszatéle jövet, teleuton, megpillantotta vendégét a roskadozó öreg. A vendég csendesen, zajtalan lépésekkel közeledett a barlanghoz és jobb kezében hosszú botot tartott. Arcza szelid volt, de fájdalmasan komoly. A vén Simeon térdre hullott és átölelte a jövevény lábait.

Béke veled, Simeon. Eltáradtam. Kelj fel s engedd, hogy megpihenjek nálad.

A remete az asztalhoz vezette a vendéget s megoldotta saruit.

Vártalak uram, mint a szomjas fűszál a harmatecseppet. Milyen boldogság, hogy ismét felkerested hű szolgálodat. Milyen boldogság veled lennem, uram.

A vendég sajtáságos mozdulattal megszegezte a kenyeret. Csendesen falatozni kezdett.

Simeon, öreg szolgál, még mindig nem akarsz hozzám térni? Még most is várod azt az órát, amely nem fog megérkezni soha? Még száz esztendő és kétezzer éve lesz annak, hogy könyörgésednek engedtem. Engedd megérnem, imigy kértél, míg eljön a te országod itt a földön. Szerettelek téged Simeon, teljesítettem kérésedet. Az évazádok, mint a fürgé méhek, repülnek ősz fejed felett, megroskadtál, elerőtlenedtél, összeráncosodtál. Még most is remélsz? Még mindig csodát vársz? Éppen most, Simeon? Most, amikor a világ minden táján tömegsirok feketéltenek, mikor a tenger az anyák, az özvegyek és árvák könnyeitől három lábbal felemelkedett a földek partjain, mikor az én szép álmom soha távolabb nem volt megvalósulásától? Hagy fel a reménységgel, öreg szolgál, jöjj végre megváltalak, elviszlek magammal.

Oh uram — nyögött fel a vén remete torokából a kétségbeesés hangja — még egy századot engedi, uram. Én nem tudom, de érzem, hogy ha egy század elsurranása után újból meglátogatsz, minden másként lesz. Hiszem, uram és sz én hitem mindig erős volt, tudod.

A názáreti csendesen elnézett a kőbe sápadt völgy felett. Nagy dióbarna szeme megnedvesedett.

Azt hiszed tehát, hogy az a vér, amelyet legelőször kain becsátott a földre, amely az én keresztetre is ráfrecscent, amely éppen most új folyókat alkot, új tengereket táplál, száz év múlva nem fog ömleni többé?

Oh uram, nem tudom a jövőt, de hiszem, hiszem erősen.

Legyen teneked hited szerint Simeon.

A vendég megtörölte száját és aztán felvette a poharat. A vén remete szeme lassan csillogott, sovány, ránczos arcza kipirult.

Uram, ha most se, akkor soha! Uram, ma minden nép meglegte a hazáját, az övét. Sok vér folyt, koponyahegyek emelkednek és a jövő idők tudósa a völgyekben olyan szenttelepeket fog felfedezni, hogy elámul letette. Ezek a völgyek most fehér emberek millióinak oszló telemeivel vannak feltöltve! De most végre igazság, nyugalom és örök béke lesz. A nemzetek többé nem ellenségek, hanem barátok lesznek. Testvérek lesznek, mint Te akartad. Legnagyobb! Mindaz, ami eddig gyász és átok volt a világ felett, ennek a jövőnek az érdekében szakadt rá az emberekre. Még száz évet engedj uram, idelent. És én akkor hiszem, meglátom itt a földön a Te országodat. Kétezer éve vágyom erre, engedd, hogy megérhessem, most, mikor csak a kezemet kell már érte kinyujtanom.

A vendég hosszasan nézte a remete átszellemült arcát.

Simeon, a te hited erősebb annál, hogysem azt emberi mértékkel fel lehetne mérni. Immár nem hagyhatom tovább, hogy lelkedet emészszed. Minden század erősebbé teszi hű reménysegedet. Im, felnyitom neked a jövőt. Hallgass ide:

Azt hiszed, hogy az én országom leszállott végre a földre. Azt hiszed, hogy évezredek vére, verejtéke, könnye meghozta az embereknek Isten országát. Csaldólok, Simeon. Az ember nem változott semmit. Lásd be a jövő századba. Ami most a földön végbement, gyerekjáték ahhoz, ami még következik. Erre a vérontásra tizenöt évig készült az emberiség. A következőre száz évig fog készülni. Ma a világ cserepekre tört szét, száz év múlva porrá omlik össze. Egy századdal ezelőtt egy francia volt, most egy német, száz év múlva egy angol lesz Szent Iona fogja. Külömbőség ez? Most fajok, népcsaládok ülték egymást, száz év múlva testvér öli a testvért. A falvak, városok kiürülnek, palotáik, gyáraik, művészetük fényes hajlékai hamuvá változnak. Az erdőben véres szemű kétlábú vadállatok gyilkolják egymást a fák gyökereiről és a vadkörte lehullott gyümölcseiért. Az apa letépi az emlőről a kölykét, hogy ő szivhassa ki az életet adó meleg tejet. Királyok, császárok? Éhségtől örült, rongyos fenevadak, akiket csak a forma emberi. Látod már Simeon?

A vén remete teste lehanyatlott. Olyan kicsike lett, mint egy hatéves gyerek. Szemei kidülledtek üregeikből, nyála kifutott szakállára és úgy gyöngyözött azon végig, lefelé.

Uram, te látod a jövőt, nem, csaldókozhatasz. De hát akkor az igazság, a jog, az egyenlőség, az emberség, a kultúra...

Jelszavak, Simeon. Jó fegyver azok ellen, akik hisznek benne.

A vén remete kinosan nyögve fordította orcáját vendégéhez, miként a megvert kutya az ő gazdájához.

Te mindentudó vagy uram. Hiszek neked. De mégis szörnyű...

A názáreti felemelkedett, arca tündökölt és homlokán fényesség ragyogott.

Nos, jó! Csodát teszek neked, Simeon. Hallgasd meg a multat, hallgasd meg a jövőt. Azután határozz.

Kitárta karjait, a nap fénye elsötétült. Nagy fennszóval, hogy a fűvek reszketve hajtották le fejecskéiket, a fák levelei visszahúzódtak, imígy kiáltott fel:

Feleljetek nekem, ti, akik éltetek, minden rendű és rangú emberek, akartok-e feltámadni mégegyszer a földre? Akartok-e újra élni?

Remegés futott át a vidéken. A föld alól, a fák közül, a vizekből, a sziklákról, a levegőből zugás, moraj, majd vad üvöltés, ordítás, elkárhozott kacagás tört elő.

Nem, nem akarunk, soha nem akarunk, uram!

A megváltó kezének intésére halálos csend állott be. A názáreti nagy fennszóval újra kérdezte:

Feleljetek nekem ti, akik még csak ezután fogtok megszületni, minden rendű és rangú emberek, akartok-e a földre lépni? Akartok-e élni?

Ismét megremegett a környék. Ismét zugás, süvöltés, vad hangzavar, ordítás és elkárhozott

kacagás tört elő a föld alól, a fák közül, a vizekből, a hegyek felől, a levegőből.

Nem, nem akarunk, soha, nem akarunk, uram!

A názáreti ismét intett és beállott a csend. A remete meglepetve kapta fel a fejét:

Üdvözítőm, hiszen... hiszen ezek ugyanazok voltak, mint akiket az előbb felkérdeztem. Uram, ugyanazok? A holtak és akik ezután születnek?

A megváltó ajkára tette mutató ujját:

Csendesen... nagy titok... kevesen tudják. Simeon, kész vagy-e követni engemet az én birodalmamba?

A remete összezavarodva, szinte eszelősen fordította sápadt arcát a megváltó felé. Reszkető kezeit homlokához érintette.

Köveilek, uram, áldott legyen a Te neved.

A vándor felcsatolta saruit, előkereste hoszszu botját és lassan megindult a hegyi ösvényen. A remete lebotorkált a barlanghoz, batyut kötött és kacszáz lépésekkel, reszkető inakkal követte a mestert.

Mit hozol magaddal a hátadon? kérdezte a názáreti.

Egy kis lépesmézet, egy darab kenyeret és... és...

Nos, mi az a sok minden a batyudban?

A remete földre borult.

Oh uram, bocsáss meg a te gyenge, öreg szolgáltnak... immár egészen gyerek vagyok... talán nem is a második, hanem a harmadik gyerekkoromat élem...

Régen megbocsátottam neked mindent, hű szolgálom és tudod, hogy legjobban mindig a gyermekeket és a lelki szegényeket kedveltem. Nos mit cipelsz magaddal?

Emlékeket, uram. Nem volt erőm ott hagyni. Ember vagyok most is, gyarló ember, tudom, de ezek... ezek nekem mégis kedvesek.

Mik azok az emlékek, ez a sok tarka limlom? kérdezte a mester megbocsájtó mosolygással.

Ez itt, uram, egy testékes csésze a történelem előtti korból, ebből testették 200000 évvel ezelőtt a font-degaumei barlang festményeit. Ez a másik az elsüllyedt hatalmas kontinensnek, Atlantisznak tővárosából való, az átlatzó falak templomának egy kis üvegcserepe. Ez a harmadik a szumir korból származik: a főpap életáncsont palczájának a feje — családásig hasonló az első pápa pásztorbotjához. Ez meg itt a babylóni törvénykönyv egy darabkája, amelyről Mózes tízezer évvel későbbben a tízparancsolatot lemásolta. Bocsáss meg, uram. Ime itt van Szent fáradó tizenhat éves lányának a szárkofájából egy forgács, mellette a Cheopsz piramis fedőszománcsának egy darabkája. Ime, Dárius perzsa király udvari bolondjának, az eddig élt legeszesebb embernek sapkacsörgője. Nagy Sándor sarkantyúja. Ez a termopylei háromszázak egyikének sisakcsatja. Mellette Pheidias leghíresebb márvány szobrának egy töredéke, egy fiatal szűz emlőbimbója, sima, mint a bársony és szinte meleg, mint a vér. Ez a darabka az athénei legszebb templom tympanon részlete. Itt láthatsz egy, a római fórumon talált, összehorpasztott obuluszt, amelylyel a halottak Cháronnak fizettek. Ez itt egy szilánk a keresztifádról, uram, ismered-e rajta ezt a rozsdás színű kis vérfoltot? Ezt a halálaku kis vésett kagylót, a Te jelképedet, uram, a római katakombákból hoztam el. Ezt a kis amulettet egy sápadt asszony akasztotta tizenegy éves fiacskája nyakába, mikor az elindult a gyermekek keresztes hadával 1212-ben, hogy soha ne térjen többé, haza. Ez az apróság Bizancz utolsó császájának parancsára készült. A legtömörebb arany, életáncsont véséssel, amelyen a világ leghíresebb vésnöke husz esztendeig dolgozott. A császár kedvenc kutájának nyakörve. Megmutatom neked a cinquecentó leghíresebb bronzának morzsáját és a vázondarabkát, amelyet Lionardo da Vinci szabott le egyik képéről. Ez a canossai márvány lépcső egy darabkája. Ime, egy delejtű Kolumbus hajójáról. Ez a Shakespeare tolla. E papirfoszlány elsárgult básti Voltaire írta. Ez a gomb a Kant Emmánuel kabátján lógott. Egy hajtott Cordy Sarolta hajából. Ráismernél-e piszkos rongyban a Napóleon halotti koszorójának szalagjára? E rozsdás vasszilánk az első

gőzmozdony egyetlen testéből való. Ime Beethoven halotti maszkja. Ez itt a romná lött reimsi katedrális portáljának egy színes üvegdarabkája.

És mi az, Simeon, mi az a különös réz história?

Szűgyenlem magamat uram, hidd el, gyerek vagyok. Ez itt egy kettétört tarogató sipja. Egy haszontalan játékszer, gyerekeknek való.

A remete reszkető kézzel összecsomagolta kisbátuját és vállára vetette. A názáreti könnyes szemmel átölelte hű szolgája nyakát, hóna alá nyult, hogy támogassa. Megindultak, fel a hegyre. Nem néztek vissza többé.

Gúry Lajos.

Ügyes gépirónó,

aki levelezésben is járta, felvétetik. Gyorsírást tudók előnyben részesülnek. Bővebb felvilágosítás a **Gazdasági Egyesület Igazgatóságánál Rimaszombatban** nyerhető. 1—*

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy négy évi harezteri szolgálatom után

cserépkályha műhelyemet újból megnyitottam.

Készítek és raktáron tartok mindennemű cserépkályhát a legmodernebb színben és stílusban. Elvállalok mindennemű kályhák és tüzhelyek átrakását, tisztítását és javítását pontos és szolid kiszolgálás mellett.

Ifj. Vondra János

2—3 cserépkályhás
Rimaszombat, Ujváros-utca 8. sz.

100 jardos fekete gepselyem, műselyem legszebb színekben kapható **özv. Vajdánánál Miskolczon, Széchenyi u. 18.** 3—3

Czipőfelsőrészeket készít

legdivatosabb szabás szerint és legolcsóbb árban: **Nagy Emil, Szijjártó-u. 44. sz. alatt.**

Tanuló kerestetik. Rimaszombat és Vidéke fogyasztási szövetkezeete egy megfelelő képzettségű alkalmas fiút tanulóknak fel fogad. 3—3

Elvállalok elemi vagy polgári iskolás növendékeket magánoktatásra. Lakásom: Koháry-u. 32. Baloghné Lenner Ilonka. 3—3 okl. tanítónő.

Eladó üzlet.

Nyustyán (Gömörmegye), egy 50 év óta fennálló fűszer, rőfös üzlet italméréssel, nagy 4 szobás lakással, sok mellékkeliséggel, szép gyümölcsös kerttel nagy gyárak közelében eladó. Felvilágosítást ad: **Horovitz Béla Nyustyán.** 2—2

Eladó mosóintézet.

Elő gömörvármegyei villanyerőre berendezett mosóintézet — mely 1896-ban alapított — öregség miatt eladó. 1—2

Tomasi Antal Rimaszombat.

Női szabó elvállal kosztümöknek és felsőkabátoknak jutányos árban való elkészítését. Ezen a téren specialista: ZION MÓZES Rimaszombat, Ferenczy-út 6. sz.

Pályázati hirdetés.

A nagyrőcei fogyasztási szövetkezet boltkezelői állásra, amely 1919. évi január hó 20-án elfoglandó, pályázatot hirdet. — A pályázati óhajtok bővebb felvilágosításért forduljanak **Gyulai Sándor** szövetkezeti elnökhöz.